

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
2. การสร้างเครื่องมือ
3. การทดลองใช้เครื่องมือ
4. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
5. การดำเนินการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แผนการล่อน หน่วยที่ 7 เรื่องจักรวาลและอวกาศ 2 แบบ คือ แผนการล่อนวิธีใช้เกมกับแผนการล่อนวิธีค้นคว้า
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องจักรวาลและอวกาศ. เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 39 ข้อ แบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น .79 และมีคุณลักษณะตรงตามเกณฑ์ คือ มีความยากระหว่าง 0.20-0.80 และมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปทุกข้อ และเป็นข้อสอบอัตนัย 1 ข้อ รวม 40 ข้อ

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการล่อนโดยวิธีใช้เกมกับวิธีค้นคว้า จากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่พอจะเป็นแนวทาง สำหรับการสร้างเครื่องมือในการวิจัยและอื่น ๆ
2. ศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมายและขอบข่ายของเนื้อหาวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
3. เลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลองล่อนครั้งนี้ ได้แก่ เรื่องจักรวาลและอวกาศ ใช้เวลาในการล่อน 26 คาบ คาบละ 20 นาที

4. วิเคราะห์เนื้อหาวิชาที่เลือกมาใช้ในการทดลองสอน

เนื้อหาที่เลือกใช้ คือ เรื่องจักรวาลและอวกาศ รายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย

ลักษณะของดาวเคราะห์ที่น่าสนใจ

ลักษณะและตำแหน่งของดาวเคราะห์ที่น่าสนใจ

ลักษณะและวงโคจรของดาวหาง

การเกิดดาวตก

การโคจรของโลก

กลุ่มดาวฤกษ์ในจักรราศี (12 ราศี)

กลุ่มดาวฤกษ์อื่นที่น่าสนใจ

5. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละเนื้อหาที่จะสอน

6. สร้างแผนการสอนโดยวิธีใช้เกมและแผนการสอนวิธีค้นคว้า จากเนื้อหา

ที่เลือกไว้ในข้อ 4 จำนวน 14 แผน แผนการสอนมีองค์ประกอบดังนี้

ความคิดรวบยอด

คุณสมบัตินี้ต้องการเน้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เนื้อหา

กิจกรรม

สื่อการเรียน

การวัดผลและประเมินผล

ในขั้นของกิจกรรมการเรียนการสอน ในแผนการสอนโดยวิธีใช้เกมและแผนการสอนวิธีค้นคว้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการกิจกรรมตามกระบวนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดังนี้

ขั้นของกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีใช้เกม	ขั้นของกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีค้นคว้า
1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเร้าความสนใจให้นักเรียนสนใจ บทเรียน และมีความพร้อมในการเรียน โดยวิธี	1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเร้าความสนใจให้นักเรียนสนใจบทเรียน และมีความพร้อมในการเรียน โดยวิธี

<p>ขั้นของกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดย วิธีใช้เกม</p>	<p>ขั้นของกิจกรรมการเรียนรู้การสอน วิธีค้นคว้า</p>
<p>1.1 เล่านิทาน 1.2 สันทนาโดยใช้ภาพประกอบ 1.3 อภิปราย ชักถามโดยใช้ ภาพประกอบ</p>	<p>1.1 เล่านิทาน 1.2 สันทนาโดยใช้ภาพประกอบ 1.3 อภิปราย ชักถาม โดยใช้ ภาพประกอบ</p>
<p>2. ขั้นสอน 2.1 นักเรียนศึกษาวิธีเล่นเกม กติกายให้เข้าใจ 2.2 ทดลอง เล่น 2.3 ดำเนินการเล่นจริง</p>	<p>2. ขั้นสอน 2.1 ครูกำหนดหัวข้อเรื่อง ให้นักเรียน ค้นคว้า 2.2 นักเรียนค้นคว้าจาก ผู้รู้ แผนภูมิ สไลด์และเอกสารต่าง ๆ 2.3 นักเรียนแสดงผลการเรียนรู้ ที่ได้</p>
<p>3. ขั้นสรุป ครูและนักเรียนสรุปบทเรียน ที่ได้จากการเล่นเกม เพื่อให้เข้าใจใน เนื้อหาตรงกันและถูกต้อง โดยวิธี 3.1 วาดภาพ 3.2 ถาม - ตอบ 3.3 สรุปใจความสำคัญลงในตาราง 3.4 ทำแบบฝึกหัด</p>	<p>3. ขั้นสรุป ครูและนักเรียนสรุปบทเรียน ที่ได้จากการเล่นเกม เพื่อให้เข้าใจในเนื้อ หาตรงกันและถูกต้อง โดยวิธี 3.1 วาดภาพ 3.2 ถาม - ตอบ 3.3 สรุปใจความสำคัญลงในตาราง 3.4 ทำแบบฝึกหัด</p>

7. นำแผนการสอนให้ผู้เชี่ยวชาญ และครูผู้สอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์-
ชีวิต ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข คือ

คำสตราจารย์ สุ่มน อมรวิวัฒน์

ผู้ช่วยคำสตราจารย์ ดร.ฉันทนา ภาคบงกช

อาจารย์วิรัช วิทยุณี

อาจารย์ณมล ทองประสม

อาจารย์สัมบูรณ์ วงศ์ศรี

8. นำแผนการล่อนที่ผู้เกี่ยวข้องขานตรวจแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อหาข้อบกพร่อง นำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนจะนำไปทดลองจริง

9. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 74 ข้อ แบบอัตนัย 1 ข้อ รวม 75 ข้อ รวบรวมมาจาก

9.1 เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในเล่มตอบจำขึ้น (ป 02/5) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของผู้ช่วยค้ำสัตราจารย์ รัชดา ลุตราและคณะ

9.2 เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในเล่มตอบจำขึ้น (ป02/5) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

9.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของ ล้วน มายอดและคณะ

9.4 แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างเพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องจักรวาลและอวกาศ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาริธีการสร้างแบบทดสอบ การสร้างข้อทดสอบของ ชาวาล แพร์ตกุล (2520:1 - 407) และหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แล้วนำมาคัดเลือกตามเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องจักรวาลและอวกาศ โดยแบ่งเป็นข้อทดสอบ ดังนี้

ก. อธิบายลักษณะและตำแหน่งของดาวเคราะห์ที่น่าสนใจ เช่น ดาวพุธ ดาวศุกร์ ดาวอังคาร ดาวพฤหัสบดี และดาวเสาร์ ได้จำนวน 15 ข้อ

ข. อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดดาวหางและเขียนแผนภูมิลักษณะและวงโคจรของดาวหางได้จำนวน 15 ข้อ

ค. อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดดาวตกได้ จำนวน 15 ข้อ

ง. บอกความสัมพันธ์ระหว่างวงโคจรของโลก เรื่องการเห็นกลุ่มดาวต่าง ๆ ในจักรวาลได้ จำนวน 15 ข้อ

จ. บอกความสัมพันธ์ระหว่างวงโคจรของโลก เรื่องการเห็นกลุ่มดาวต่าง ๆ ในจักรวาลราศีได้ จำนวน 15 ข้อ

นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

การทดลองใช้เครื่องมือ

1. นำแบบทดสอบที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนวัดบ้านร่ม และโรงเรียนวัดปิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เคยเรียนเรื่องจักรวาลและอวกาศมาแล้ว จำนวน 67 คน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียน ที่ใช้ทดลองแบบทดสอบ

โรงเรียน	ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
โรงเรียนชุมชนวัดบ้านร่ม	ประถมศึกษาปีที่ 5 ก	11	10	21
	ประถมศึกษาปีที่ 5 ข	12	7	19
โรงเรียนวัดปิง	ประถมศึกษาปีที่ 5	15	12	27
รวม		38	29	67

2. ตรวจสอบแบบทดสอบโดยให้คะแนนข้อที่ถูกข้อละ 1 คะแนน ส่วนข้อที่ผิด และไม่ได้ทำให้ 0 คะแนน จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกและความยากง่ายของแบบทดสอบ โดยวิธีใช้เทคนิค 33% และใช้สูตรของ จอห์นสัน

สูตรหาค่าความยากง่าย

$$P = \frac{R_u + R_L}{2f}$$

สูตรหาอำนาจจำแนก แปลงจากสูตรของไพนด์เลย์

$$D = \frac{R_u - R_L}{f}$$

เมื่อ

P = ระดับความยาก

D = ค่าอำนาจจำแนก

R_u = จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก

R_L = จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก

f = จำนวนคนในกลุ่มแต่ละกลุ่ม

(ประกอบ กระดาษ 2525:34)

คัดเลือกข้อสอบแบบปรนัยที่มีความยากระหว่าง 0.20-0.80 และมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป คัดเลือกมา 39 ข้อ นำไปทดลองกับนักเรียน 67 คนแล้ว นำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรของ คูเตอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 21

$$K-R_{21} : r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\bar{X}(n-\bar{X})}{ns_x^2} \right]$$

เมื่อ r_{xx} = สัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง (ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ)

n = จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ

$\bar{X}$ = มัชฌิม เลขคณิตของคะแนนของผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

(ประกอบ กระดาษ 2525: 46-47)

สำหรับข้อสอบอัตนัย 1 ข้อ ผู้วิจัยปรับปรุง ทางด้านภาษาบางคำ แล้วนำไปใช้จริง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 5 จำนวน 60 คน ของโรงเรียนวัดละติือ อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจาก

1.1 เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารระดับอำเภอให้ความสนใจต่อการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

1.2 เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อายุเฉลี่ย 11 ปี อยู่ภายในโรงเรียนเดียวกันและมีสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน

2. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดละตือทั้งหมด 67 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีจับคู่คะแนน (Match by pair) จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประจำปีการศึกษา 2528 ได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 30 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 เรียนโดยวิธีใช้เกม และกลุ่มทดลองที่ 2 เรียนโดยวิธีค้นคว้า

การดำเนินการทดลอง

1. ทดลองสอน

กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนจากผู้วิจัยโดยการสอนวิธีใช้เกม ซึ่งเป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากผู้วิจัยโดยการสอนวิธีค้นคว้า ซึ่งเป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เมื่อสิ้นสุดการทดลอง เวลาที่ใช้สอนทั้ง 2 กลุ่มนี้เท่ากัน คือ 26 คาบ โดยแบ่งเวลาการทดลอง ดังนี้

ลักษณะของดาวเคราะห์ที่นำสนใจ	ใช้เวลา 3 คาบ
ลักษณะและตำแหน่งของดาวเคราะห์ที่นำสนใจ	ใช้เวลา 4 คาบ
ลักษณะวงโคจรของดาวหาง	ใช้เวลา 3 คาบ
การเกิดดาวตก	ใช้เวลา 3 คาบ
การโคจรของโลก	ใช้เวลา 4 คาบ
กลุ่มดาวฤกษ์ในจักรราศี (12 ราศี)	ใช้เวลา 3 คาบ
กลุ่มดาวฤกษ์อื่นที่นำสนใจ	ใช้เวลา 3 คาบ
ทดสอบหลังเรียน	ใช้เวลา 3 คาบ

2. ทดสอบ หลังจากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ เพื่อศึกษาหาความคงทนในการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม

3. นำผลการทดสอบไปวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

3.1 หาค่าสถิติพื้นฐานในการวิจัย คำนวณหาค่าเฉลี่ยมัธยฐาน เลขคณิต

โดยใช้สูตร

$$\checkmark \text{ สูตร } \bar{X} = \frac{\Sigma x}{n}$$

$\bar{X}$ = มัชฌิมเลขคณิต

Σx = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n = จำนวนคะแนนทั้งหมด

(ประกอบ กระดาษ 2525:40)

3.2 คำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\Sigma x^2}{n} - \left(\frac{\Sigma x}{n}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x^2 = กำลังสองของผลรวมของคะแนน

$(\Sigma x)^2$ = ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

n = จำนวนคะแนนทั้งหมด

(ประกอบ กระดาษ 2525:51)

✓ 3.3 วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1
กับ กลุ่มทดลองที่ 2

สูตร

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}}}$$

t = อัตราส่วนวิกฤติ

ΣD = ผลรวมของผลต่างของคะแนน

ΣD^2 = ผลรวมของผลต่างยกกำลังสอง

$(\Sigma D)^2$ = กำลังสองของผลรวมของผลต่าง

N = จำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน

(ประกอบ กรรณสูตร 2525: 120)

3.4 วิเคราะห์ความคงทนในการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 กับ
กลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}}}$$

t = อัตราส่วนวิกฤติ

ΣD = ผลรวมของผลต่างของคะแนน

ΣD^2 = ผลรวมของผลต่างยกกำลังสอง

$(\Sigma D)^2$ = กำลังสองของผลรวมของผลต่าง

N = จำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน

(ประกอบ กรรณสูตร 2525:120)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย